

LEGITIMAREA STUDENȚILOR ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR DIN RSS MOLDOVENEASCĂ

LEGITIMATION OF STUDENTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF THE MOLDAVIAN SSR

CZU: 378.141(478)(091)

Georgeta STEPANOV,
*doctor habilitat în științe ale
comunicării, profesor universitar,
Universitatea de Stat din Moldova
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9002-5743>
georgeta.stepanov@usm.md*

În URSS, procesele științifico-didactice și activitățile de cercetare erau organizate conform unor principii conceptuale și funcționale asemănătoare, fiind concentrate în academii de științe, în institute de cercetare și în instituții de învățământul superior – în universități și în institute. Universitățile erau instituții generaliste de învățământ profesional superior și de cercetare, oferta educațională a cărora includea o gamă largă de specialități din diferite domenii generale de studii, de regulă, de la cinci în sus. Universitățile pregăteau, în cadrul studiilor universitare, specialiști practicieni pentru economia și industria națională, iar în cadrul aspiranturii¹ – specialiști teoreticieni care după absolvire urmau să activeze ca cercetători și colaboratori științifici în diferite instituții de învățământ superior și de cercetare. Activitatea universitară, didactică și științifică, era subordonată Ministerului Învățământului.

În RSS Moldovenească a existat doar o singură universitate – Universitatea de Stat „Vladimir Ilici Lenin” din Chișinău, care a fost fon-

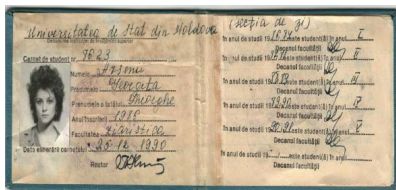
¹ Aspirantură – studii post universitare, de doctorat.

dată în anul 1946 [1, 2, p. 9]. În cadrul acestei instituții erau instruiți specialiști în domenii, precum: pedagogia, arheologia, jurnalistica, merceologia, jurisprudența, biologia, pedologia, filologia, contabilitatea, dar și cercetători pentru diferite ramuri ale științelor umanistice, exacte și ale naturii.

Institutele, spre deosebire de universități, erau instituții de învățământ superior, care asigurau formarea profesională a viitorilor specialiști într-un singur domeniu (artă, medicină, tehnică, pedagogie, agricultură etc). Acestea erau instituții de profil, în cadrul cărora studenții erau instruiți la mai multe specialități dintr-un singur domeniu general de studii. În institute, procesul instructiv-didactic și activitatea științifică erau subordonate atât Ministerului Învățământului, cât și ministerelor de profil, asociate cu domeniul de studiu al acestora.

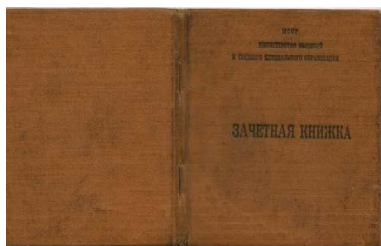
În RSS Moldovenească au existat șapte institute: *Institutul Pedagogic de Stat „Taras Șevcenko”* din Tiraspol, fondat în anul 1930 [3, pp. 87-95]; *Institutul Pedagogic „Ion Creangă”* din Chișinău, întemeiat în anul 1940 [4]; *Institutul Pedagogic din Bălți*, fondat în anul 1945 [5, p. 26]; *Institutul Agricol „Mihail Vasilievici Frunze”* din Chișinău, fondat în 1940 [6]; *Institutul Politehnic „S. Lazo”* din Chișinău, fondat în 1964 [7]; *Institutul de medicină din Chișinău*, fondat în anul 1945 [8]; *Institutul de Stat al Artelor din Chișinău*, fondat în anul 1964 [9]; și o singură academie de științe – *Academia de Științe a RSS Moldovenești*, constituită în anul 1961 [10].

Dat fiind faptul că, pe întreg teritoriu al URSS, învățământul superior și știința îndeplineau aceeași misiune socială, procesele didactice și de cercetare aveau, în toate instituțiile de învățământ superior, același concept și erau organizate după aceeași matrice. Tipicitatea formei și similaritatea conținutului învățământului superior sovietic se manifesta nu doar la nivelul proceselor educaționale, ci și în raport cu actele de studii, care legitimau studenții pe tot parcursul traseului academic. În RSS Moldovenească, toate actele de studii erau perfectate în limba rusă, abia în anul 1990 acestea au început să fie editate în limba română (cu grafie latină) (vezi imaginea 1).

Imaginea 1. Carnet de student, mostră din anul 1990

Primele două acte de studii – carnetul de student și matricola² – erau înmânate studenților chiar în prima lună de studii. Carnetul de student includea date privind numele, prenumele studentului, afilierea la instituția de învățământ superior, anul înscrierii la studii, facultatea, forma de studii. Carnetul de note era actul în care se înregistrareușita academică a studentului. Toate notele și calificativele acumulate de student pe parcursul anilor de studii, inclusiv în sesiunea de licență, erau înscrise în matricolă (vezi imaginea 2).

Imaginea 2. Carnet de note al studentului, mostră din anul 1986

Ultima activitate de evaluare care consemna încheierea studiilor superioare era sesiunea de absolvire³. Aproximativ peste o lună după încheierea acestei sesiuni, absolvenților li se înmâna diplomele de studii superioare, în care era indicată specialitatea sau specializarea la care a studiat și calificativul care i s-a atribuit absolventului. Nota generală

² Matricolă –carnet de note.

³ Sesiunea de absolvire – sesiunea de licență.

pe anii de studii sau notele de la sesiunea de absolvire nu erau trecute în diplomă(vezi imaginea 3).

Imaginea 3. Diplomă de studii superioare, mostră din anul 1991

Așadar, în perioada sovietică, formarea profesională în universități și institute se realiza conform unui concept tipizat; tipicitatea acestora se manifesta atât sub aspect organizațional și funcțional, cât și din perspectiva actelor de studii prin care studenții se legitimau atât în interiorul universităților, cât și în exteriorul ei.

Referințe:

1. Cozma, Valeriu, Rusnac, Gheorghe. *Istoria Universității de Stat din Moldova; 1946-1996*. Chișinău: CEP USM, 1996. 560 p. ISBN 9975-923-03-8;
2. *Istoria Universității de Stat din Moldova*. Ion Eremia (coord.). Chișinău: CEPUSM, 2016. 740 p. ISBN 978-9975-71-823-3.
3. Mafteuță, Natalia. *Activitatea Institutului Pedagogic din Tiraspol înanii 1930-1940*. În: *Revista de Istorie a Moldovei*, nr. 3-4 (119-1120) 2019, pp. 87-95. ISSN 1857-2022.
4. *Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*. [Accesat 11.12.2022] Disponibil: <https://upsc.md/universitate/istoric/>
5. Baciu, Gheorghe. *Organizarea învățământului superior în Bălți în perioada sovietică*. În: *O utopie devenită realitate: învățământul superior în RSS Moldovenească – de la planificare la reproducere*. Chișinău: Lexon-Prim, 2020. 288 p. ISBN 978-9975-3454-9-6.
6. *Universitatea Agrară de Stat din Moldova*. [Accesat 11.12.2022] Disponibil: <https://www.uasm.md/ro/universitatea/file-de-istorie>
7. *Mesager Universitar*. Ediție lunară în 8 pagini, anul VII, nr. 8-9 (66-67), octombrie – noiembrie, 2004.

8. *Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova.* [Accesat 11.12.2022]. Disponibil: <https://usmf.md/ro/scurt-istoric-usmf>
9. *Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Republica Moldova.* [Accesat 11.12.2022]. Disponibil: <https://amtap.md/prezentarea-amtap.html>
10. *Despre Academia de Științe a Moldovei.* [Accesat 24.01.2023]. Disponibil: https://old.asm.md/?go=despre&new_language=0